

Ikmēneša ziņas

Uzkrājumi un ieguldījumi

Rekordaugstas akciju cenas līdz gada beigām?

2019. gada decembris

Tirgus apskats

Pazīmes par makroekonomikas statistikas stabilizāciju ir turpinājušas sniegt atbalstu akciju tirgiem. Kopumā pāris mēnešu laikā noskaņojums tirgos ir mainījies no pesimistiska uz optimistisku. Noskaņojuma maiņu veicināja arī cerības par tirdzniecības konfliktu virzību uz atrisinājumu. Atbalstu sniedz arī centrālo banku raidītie mierīgie signāli, lai gan pēc bāzes likmju samazināšanas oktobrī ASV Federālo rezervju banka (FED) pašreiz dod signālus, ka tā gaidīs turpmākās ekonomiskās norises. Pēc šā gada straujās lejupslīdes ir atsākusies augšupēja ilgtermiņa obligāciju ienesīgums, taču tie vēl joprojām ir ārkārtīgi zemi. Ieguldījumu alternatīvu trūkums ir vēl viens iemesls, kāpēc akciju tirgos turpinās kāpums. Globālās ekonomikas izaugsme palēninās, taču mēs sagaidām maigu piezemesanos. Recesijas iespējamība 2020. gadā ir samazinājusies. Tāpēc esam nedaudz paaugstinājuši riska tolerances līmeni un akciju īpatsvaru (no nedaudz negatīva līdz neitrālam). Tomēr ekonomikas uzlabošanās jau ir ņemta vērā cenās, un izaicinājumi vērtēšanā un neskaidrība par uzņēmumu peļņas pieaugumu var ierobežot akciju tirgus potenciālu. Tas liek domāt, ka neliela piesardzība nenāks par ļaunu, un tieši tāpēc mēs neesam paaugstinājuši riska toleranci vēl vairāk.

Akciju tirgus indeksu rezultāti (līdz 2019. gada 30. novembrim)

Reģions	Indekss	Valūta	Rezultāti							
			2019. nov.	Kopš 2019. g. sāk.	12 mēn.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
ASV	S&P 500	USD	3,4%	25,3%	14,7%	11,4%	-0,7%	9,5%	19,4%	-6,2%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	2,5%	20,7%	13,5%	2,3%	6,1%	1,7%	8,7%	-14,2%
Austrum- eiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	-1,3%	19,0%	14,4%	-40,0%	-8,1%	33,0%	12,9%	-8,3%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	0,5%	9,1%	5,6%	2,5%	-11,8%	3,8%	40,1%	-17,3%
Latīņ- amerika	MSCI EM Latin America	USD	-4,3%	3,5%	1,0%	-14,8%	-32,9%	27,9%	20,8%	-9,3%

Svarīgākie notikumi un prognozes

Tirdzniecības sarunas. ASV un Ķīna ir panākušas pirmā posma vienošanos. Saskaņā ar Bloomberg informāciju, prezidents Donalds Tramps parakstīja līgumu 12. decembrī. Paredzams, ka vienošanās ietvers ASV tarifu, kuriem bija jāstājas spēkā 15. decembrī, darbības apturēšanu, kā arī par 50% pazeminās esošos tarifus importam no Ķīnas 350 miljardu USD apmērā. Apmainā pret to Ķīna pirks lielu daudzumu ASV lauksaimniecības preču un pilnveidos intelektuālā īpašuma aizsardzību. Tirgus dalībnieki uzņēma šīs ziņas pozitīvi. Tirdzniecības politikas panākumi vai neveiksmes var noteikt, vai akciju tirgi saglabāsies rekordaugstā līmenī līdz 2019. gada beigām.

ASV – stabilāki makroekonomiskie dati. Uzņēmumu noskaņojumā ir novērojamas uzlabošanās pazīmes. Novembra ASV iepirkumu vadītāju indekss (PMI) norādīja uz aktivitātes palielināšanos gan ražošanas, gan pakalpojumu nozarē. Lielāks optimisms par tirdzniecības līgumu apvienojumā ar lielāku aktivitāti noveda pie pozitīvas akciju tirgus atdeves ASV. Palielinājās jaunākā aplēse par 3. ceturkšņa IKP, tāpēc, neraugoties uz gaidāmo turpmāku palēnināšanos, izaugsmes tempi faktiski nedaudz palielinājās. Mājokļu dati ir būtiski uzlabojušies un jauno mājokļu būvniecības atļauju skaits ir sasniedzis visaugstāko līmeni kopš 2007. gada. Savukārt hipotēku maksājumu neveikšanas rādītāji sasnieguši viszemāko līmeni kopš 1995. gada. Jaunākie ASV darba tirgus dati bijuši daudz labāki nekā gaidīts, un tie atspoguļoja lielāku stabilitāti, kas turpinājās līdzās ar vasarā uzliesmojušām bailēm par lejupslīdi. Jaunizveidoto darba vietu pieaugums novembrī bija pārsteidzoši augsts. Tikmēr dati par nodarbinātības pieaugumu pēdējos mēnešos tika palielināti, bet algu pieaugums saglabājās mērens. Laikposmā no septembra līdz novembrim ASV ekonomikā tika izveidotas vidēji 205 000 darbavietas mēnesī, kas ir ļoti veselīgs rādītājs. Bezdarbs samazinājās līdz 3,5%, kas ir jauns zemākais līmenis 50 gadu laikā.

Darba tirgus un akciju tirgus ir izvērtušies par diviem lielākajiem ekonomikas dzinējspēkiem D. Trampa pilnvaru termiņa trešā gada laikā, un tie abi ir sasnieguši rekordaugstu līmeni vai atrodas tuvu tam. Uzlabojies arī patērētāju noskaņojums. Tomēr ekonomikas izaugsmes tempi palēninās, kam par iemeslu ir vājie uzņēmumu ieguldījumi. Daudzi vadītāji un ekonomisti uzskata, ka tas ir noticis nenoteiktības dēļ, ko rada ilgstošais un vēl joprojām neatrisinātais tirdzniecības konflikts starp ASV un Ķīnu.

FED raidītie signāli neliecina par procentu likmju izmaiņām 2020. gadā. Kā tika gaidīts, savā decembra sanāsmē FED neveica izmaiņas procentu likmēs, saglabājot tās robežās no 1,50% – 1,75% un norādot, ka tās saglabāsies pašreizējā līmenī ilgu laiku, lai turpinātu turpināt atbalstīt darba tirgus izaugsmi un inflācijas kāpumu. Tomēr FED paziņojums nav mainījis mūsu uzskatu, ka tirgum cenās būtu jāreķinās ar iespējamību par FED likmes samazināšanu 2020. gadā, taču atzīstam, ka mūsu prognozes par procentu likmju samazinājumu jau martā ir mazinājās gan FED nodoms sagaidīt vairāk pierādījumu par iepriekšējo samazinājumu sekām, gan jaunākie dati par spēcīgo nodarbinātību.

Aktivitāte Eiropā lielākoties bija labāka nekā iepriekšējos mēnešos, ko, iespējams, noteica tirdzniecības spriedzes mazināšanās. Ir uzlabojušies jaunākie eirozonas patērētāju uzticēšanās dati, kā arī PMI uzņēmumu apsekojumu rezultāti atspoguļo kāpumu. Proti, labākas ziņas bija vērojamas visā apstrādes rūpniecības nozarē – salīdzinājumā ar iepriekšējā mēneša līmeni ir uzlabojušies visas eirozonas ražošanas nozares PMI galvenie komponenti. Vācijas ražošanas nozares PMI rādītāju uzlabošanās no to zemā līmeņa ir iepriecinošs faktors, kamēr 3. ceturkšņa IKP rādītāji apstiprināja, ka Vācija par mata tiesu ir izvairījusies no tehniskas lejupslīdes. Lai arī šķiet, ka ražošanas nozares uzņēmumu apsekojumu rezultāti liecina par zināmu kāpuma atsākšanos, kopumā uzņēmumu noskaņojums joprojām nav viendabīgs. 2019. gada oktobrī eirozonā bezdarba līmenis bija 7,5%, samazinoties no 7,6% 2019. gada septembrī un no 8,0% – 2018. gada oktobrī. Tas ir zemākais eirozonā reģistrētais līmenis kopš 2008. gada jūlija.

Europas Centrālā banka (ECB) sveica savu jauno prezidentu – Kristīnu Lagardu. No ECB puses nav bijis nekādas rīcības, taču durvis, kas ved uz monetārās politikas atvieglošanu, nav aizvērtas. ECB rīkoja savu pirmo monetārās politikas tikšanos ar jauno prezidentu K. Lagardu. Kā bija sagaidāms, paziņojumā bija maz jaunu norādījumu un tika atkārtots, ka bāzes procentu likmes varētu saglabāties pašreizējā vai zemākā līmenī līdz brīdim, kamēr inflācijas prognoze stabili tuvosies līmenim, kas ir pietiekami tuvu, taču zemāks par 2%. Tikmēr mēs sagaidām, ka fiskālajai politikai būs lielāka loma attiecībā uz pieprasījumu un inflāciju eirozonā. Durvis, kas ved uz turpmāku monetārās politikas atvieglošanu 2020. gadā nav aizvērtas, un, mūsaprāt, 2020. gada martā noguldījumu procentu likmes varētu tikt samazinātas par 0,1%.

12. decembrī Apvienotajā Karalistē (AK) notika britu parlamentu vēlēšanas. Konservatīvie un premjerministrs Boris Džonsons uzvarēja vēlēšanās ar vislielāko pārsvaru 30 gadu laikā. Konservatīvie ir nodrošinājuši sev ērtu vairākumu parlamentā (361 no 650 vietām). Ar šādu iznākumu B. Džonsons ir nodrošinājis sev nepieciešamo mandātu, lai AK izstātos no ES līdz 2020. gada 31. janvārim saskaņā ar izstāšanās līgumu, kuru viņš panāca sarunās ar ES. Pēc tam AK iestāsies pārejas periods, un nekavējoties sāksies sarunas par tirdzniecības līgumu turpmākajām attiecībām ar ES. Tas novērs lielu daļu nenoteiktības par notikumiem nākamajos mēnešos, kā arī gaidāmo risku saistībā ar izstāšanos bez līguma. Tomēr mēs saskatām risku gadījumā, ja gaidāmās sarunas 2020. gadā izrādīsies sarežģītas, jo jaunais izstāšanās līgums vairs neliedz "cieto" Brexit sarunu ar ES neizdošanās gadījumā.

Ķīnā investori nesen pieredzēja vājākus ražošanas un patērētāju datus. Gan rūpnieciskās ražošanas, gan mazumtirdzniecības rādītāji radīja vilšanos, nepiepildoties cerībām. Rūpnieciskā ražošana salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo laikposmu pieauga par 4,7%, salīdzinājumā ar iepriekšējā mēneša rādītājiem (5,8%), savukārt mazumtirdzniecības apjomi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo laikposmu pieauga par 7,2% salīdzinājumā ar likmi, kas bija gandrīz 8,5% 2019. gada pirmajā pusē.

Notiekošie protesti Honkongā, kā arī Ķīnas izaugsmes palēnināšanās un pašreizējā nenoteiktība par tirdzniecību turpinās kavēt reģiona ekonomiku. Globālajiem ieguldītājiem lielākas raizes sagādātu tas, ka situācija Honkongā izjauktu ASV un Ķīnas tirdzniecības sarunas.

Apkopojošs iepriekšminēto, izaugsme palēninās, un uzņēmumu peļņas prognozes tiek pazeminātas. Turpretī akciju tirgi uzrāda jaunu rekordaugstu kāpumu. Tas nav gluži viegli saprotams. Attiecīgi pārējiem mainīgajiem saglabājoties vienādiem, piesardzība nenāks par jaunu. Tomēr, mūsaprāt, 2020. gadā izaugsmes "mikstās piezemēšanās" rezultātā recesiju nepiedzīvosim. Tikmēr gan procentu likmes, gan ienesīgums ilgu laiku saglabāsies zems. Lēnāka izaugsme, protams, nozīmēs mazāku peļņas pieaugumu, taču tā joprojām radīs diezgan spīgtu fonu akciju tirgū. Investīciju alternatīvu trūkums (ārķārtīgi zemo procentu likmju un obligāciju ienesīguma dēļ) un mazāki riski, kas saistīti gan ar izaugsmi, gan ar tirdzniecības problēmām, var sniegt turpmāku atbalstu akciju tirgiem 2020. gadā, līdz brīdim, kad parādīsies kāds negatīvs katalizators. Raugoties vistuvākajā nākotnē, tirdzniecības politikas panākumi vai neveiksmes var noteikt, vai akciju tirgi paliks rekordaugstā līmenī līdz 2019. gada beigām. Makroekonomikas un politikas ziņu plūsmā 2020. gada sākumā būtu jābūt pozitīvai.

Terminu vārdnīca

Lietotie termini	Paskaidrojumi
Fiskālā politika	Fiskālā politika attiecas uz valsts izdevumiem un nodokļu iekasēšanu. Fiskālā politika ir valsts budžeta izmantošana ekonomiskās aktivitātes ietekmēšanai. Piemēram, ekonomiskajai izaugsmei samazinoties, valsts var iesaistīties un palielināt izdevumus pieprasījuma un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Tā var arī samazināt nodokļus, lai palielinātu iedzīvotāju un uzņēmumu pēcnodokļu ienākumus.
Iekšzemes kopprodukts (IKP)	Visu attiecīgās valsts teritorijā noteiktā laikposmā saražoto preču un sniegto pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, parasti aprēķina IKP par gadu. IKP ietver gan privātā, gan publiskā sektora patēriņu, valsts izdevumus, ieguldījumus, kā arī eksportu un importu starpību attiecīgās teritorijas ietvaros.
Monetārā politika	Monetārā politika ir process, kura ietvaros valsts monetārā iestāde (parasti — centrālā banka) kontrolē naudas masu (naudas masas pieauguma apjomu un ātrumu) ar mērķi veicināt ekonomisko izaugsmi un stabilitāti. Piemēram, naudas masai pieaugot pārāk strauji, inflācijas koeficients palielināsies, un notiek ekonomikas „pārkaršana”. Samazinot naudas masas pieauguma tempus pārāk strauji, arī ekonomiskā izaugsme var palēnināties. Galvenie naudas masas kontroles instrumenti iekļauj atvērtā tirgus operācijas (aktīvu pirkšana vai pārdošana), procentu likmju maiņu un rezervju apmēra izmaiņas prasības komercbankām.
Iepirkumu menedžeru indeksi (PMIs)	Ražošanas nozares ekonomiskās veselības rādītājs. PMI pamatā ir pieci galvenie rādītāji: jauni pasūtījumi, krājumu līmenis, ražošana, piegādātāju veiktās piegādes, kā arī nodarbinātības vide. Ja PMI rādītājs ir lielāks par 50, uzskata, ka rūpniecības nozarē vērojama izaugsme attiecībā pret iepriekšējo mēnesi. Ja rādītājs ir mazāks par 50, nozarē vērojama bremzēšanās; ja rādītājs ir tieši 50, nav notikušas nekādas pārmaiņas.
Ienesīgums	Ienākums no ieguldījumiem. Ienākums, kas saņemts par vērtspapīru procentu vai dividendu veidā un kas parasti gada griezumā tiek izteikts procentuālā izteiksmē, ņemot vērā veiktā ieguldījuma vērtību, tā pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību.

Iepriekš minētā informācija ir paredzēta tikai informatīviem nolūkiem. Tā nav uzskatāma par ieguldījumu konsultāciju, ne arī par kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājumu. Ne šis dokuments, ne tajā aprakstītie produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienotajās Valstīs vai personām, kas ir Amerikas Savienoto Valstu rezidenti (ASV personas), un šāda izplatīšana var nebūt likumīga. SEB neatbild par ieguldīšanas lēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz iepriekš minēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā esošie dati iegūti no avotiem, kurus SEB uzskata par ticamiem. SEB nevar saukt pie atbildības par informācijas pilnīgumu vai pareizību, vai par zaudējumiem, kas var rasties šādas informācijas iegūšanas rezultātā.

Ieguldījumi akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistīti gan ar iespējām, gan ar riskiem. Ieguldījumu tirgus vērtība var gan palielināties, gan samazināties. Dažkārt zaudējumu apmērs var pārsniegt sākotnējā ieguldījuma apmēru. Jūsu peļņu no ieguldījumiem, kas veikti ārvalstu tirgos, var ietekmēt valūtas kursu. Ne aprakstīto ieguldījumu produktu ienesīgums, ne iepriekšējo vai nākotnes periodu finanšu rādītāji nav nākamā periodu ienesīguma apsolījums vai pamatojums.

Pirms lēmumu par ieguldīšanu pieņemšanas, iesakām rūpīgi izanalizēt finanšu, juridiskos, regulējošos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar ieguldījumu veikšanu fondos, kā arī izvērtēt visus ar ieguldījumu saistītos riskus, kā arī ieguldījumu atbilstību un piemērotību. Nepieciešamības gadījumā, lai iegūtu sīkākus paskaidrojumus, lūdzu, vērsieties pie SEB konsultanta, bet nodokļu jautājumos – pie attiecīgās jomas speciālista. Vispārīga informācija par ieguldījumiem un vērtspapīriem ir pieejama SEB tīmekļa vietnē <https://www.seb.lv>